

XXVIII
МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ
МУЗИКАЛНИ
ДНИ“

ОРКЕСТЪР, КОЙТО ЩЕ ЗАПОМНИМ

Може би едва сега, когато и двата концерта на Брукнер-оркестър от Линц — Австрия, с диригент Курт Айххорн са вече факт, разбираме така осезаемо и така дълбоко духовния смисъл и значение на международен форум като „Мартенски музикални дни“ в Русе. Защото в случая не става дума просто за възможността да се чуе отблизо един неизвестен в България оркестър, а и за нещо повече от това — нещо, което ще пази зрим задълго в съзнанието си като преживяване, като личен емоционален опит, като собствено откритие за една музикална култура, чието богатство пробужда духа и гласовете на старата европейска традиция. И ако съдим по атмосферата и настроението на публиката, способността на гостите да установят контакт, да поведат слушателя непредубедено и не натрапчиво, е очевидно също част от тази традиция — музикално-изпълнителска и културна. Именно тази одухотворява навярно и самото отношение на оркестъра към музикантната творба — освободено, артистично, с онази така необходима за всеки изпълнител доза откровеност, която пали, убеждава, провокира възприемането.

Разбира се, един оркестър, чиято история води към нача-

лото на миналото столетие (!) и още тогава свързва развитието си с личности като Бетховен и Брукнер, носейки по право името на своя патрон, има с какво не само да привлече, но и да респектира слушателя. Знак за особено внимание поставя най-напред стилно и тематично композираната програма на концертите: Шуберт — Брукнер в първата вечер и Бетховен — във втората („Марш“ из „Българска сюита“ на П. Владигеров приех просто като елемент от задължителния репертоар на фестивала). В репертоарния избор на австрийските гости намирам една дълбоко осъзната почит и пристрастие към колосите на немско-австрийската музикална култура от края на 18-то и началото на 19-то столетие — като своеобразно сливане (а защо не и опит за отъждествяване) със собственационалните културни ценности.

Заедно с това, или може би именно поради това, от криваве в облика на този състав едно особено „равнение“ по духа на големата австрийска традиция, необременена сякаш от познатите норми на обичайната изпълнителска практика, както и от клишираните до известна степен представи за Бетховенови или Шубертски стил. Лекотата, с

която музикантите в най-голяма степен диригентът Курт Айххорн отстояват своето образието на тази собствено „измерена“ стилова автентичност, е действително примамлива, дори някак спонтанно печелища в съзнанието на слушателя. А най-странното е в това, че те успява да постигнат подобен „ефект“ не с хубав автор, а именно с Бетховен, не с кои да е творби от неговото творчество, а с най-известните — Концерта за цигулка и Симфония № 7. Дълго би могло да се говори за мекото благородство и хармоничност в интерпретацията на Бетховеновите твор

би, разкриваща дълбокия подтекст на композиторския за мисъл. И защо тогава да не приемем за достоверен и естествен един възхитително-рически прочит, който се опитва да проникне отвъд „металната броня“ на суровия Бетховенов „жест“ и да оживее всяка фраза, всяко движение на чувството и мисълта, при това с онази изискана и тънка доловена художествена мяра, която предпазва от излишната звукова реторика. Подобна концепция съвсем не е чужда на Бетховеновата музика, особено що се отнася до неговата Седма симфония, превърната в случая в жива, реферна и все пак поетически осмислена игра на духа и сетивата — една действителна „поема на танца“. Удивително се покаже по себе си едномислен показан в това отношение солист, диригент и оркестър в Концерта за цигулка. Инструменталната зрялост на австрийския цигулар Ерст Ковачич бе може би решаваща в случая — музикант с широк диапазон на художествено и чисто музикално въображение, със завидна мекота и обем на звука, динамично озвучаване на бързите пасажии, придаващи особена изразителност на соловата партия.

И все пак, ако Бетховеновата програма от гостуването на австрийския Брукнер-оркестър би могла да смути в известна степен почитателите на строгата „класика“, със сем друго равнище на въздействието и възприемане оставятеговата първа фестивална вечер с „Недовършена“ симфония от Шуберт и последната, Девета симфония от Брукнер. Подобни програми не се срещат често в концертната практика, особено що се отнася до една от най-красивите и величави композиции на Брукнер. Двете части на програмата приех като две страни на едно и също музикално „действие“ — поетически извисената романтична „изповед“ на Шуберт се свърза по особено начин с философската проникателност и вътрешна експресия на звуковото пространство в симфонията на Брукнер — от зашеметяващото „безмълвие“ на пианисимото до мощните скръбно-екстатични „взривове“ в оркестъра. И в двете творби като че ли най-силно беше усещането за онази почти архаично-контрастна на освободеност на движението и фразата, пластичната „игра“ на състоянията и постепенното и дълго напластяване на многозвучните оркестрови линии към върховите зони на напрежение, при което формата добива път и тежест — особено внушителна при Брукнер.

Сигурно има още какво да се припише към впечатлението, изказани дотук — на пример и това, че оркестърът борави с великолепен инструментисти, и разбира се, чувствителни към шриха и звуковичначеното инструменталности, или това, че постига с лекота невероятно трудни за балансиране и ансамбъл ефекти...

Две вечери, които ще запомним, не само защото шумната и настойчива аудитория получи накрая и тъй очаквания „бисер“ в програмата — „Кайзер-валс“ от И. Штраус, а и заради „интимната“ красота на възхитителното, сяла в едно изпълнители и публика.

Ива ЧАВДАРОВА